

FOLYÓIRAT

a perenkivüli törvénykezés és a közjegyzői gyakorlat számára.

A magyarországi királyi közjegyzők közlönye.

→ Kiadja a magyarországi kir. közjegyzők országos egylete. ←

Szerkeszti Dr. CHARMANT OSZKÁR fiumei kir. közjegyző,

Előfizetési ár
egész évre 5 forint, félévre 3 forintSzerkesztőség és kiadóhivatal
Fiume Riva Szápáry 8 sz. a.

Megjelenik minden hó 15.-ikén.

TARTALOM: Közokiratnak, mint érvényességi feltételnek néhány újabb esete. — Még egy pár szó a közjegyzői állások szaporításához. — Adó- és illetékügyek. — A közjegyzői díjak és költségek megállapításáról. — Vegyesek. — Közlemények.

Közokiratnak, mint érvényességi feltételnek néhány újabb esete.

A gyermekek vallásáról szóló 1894: XXXII. törvénycikk a közokirati kényszernek néhány újabb esetét állapítja meg és pedig:

1.) ha bevett, vagy törvényesen elősmert különböző vallásfelekezethez tartozó házasságok házasságuk megkötése előtt egyszer s mindenkorra megegyeznek arra nézve, hogy gyermekeik valamennyien az atya, vagy az anya vallását kövessék, illetőleg abban neveltessenek, úgy ez a megegyezés csak akkor érvényes, ha kir. közjegyző, kir. járásbíró, polgármester vagy főszolgabíró előtt a megállapított alakszerűségek mellett jön létre. A kir. közjegyző előtt létrejött megegyezés anyakönyvi nyilvántartása körül követendő eljárás rendeletileg szabályoztatik. (1894. XXXII. t.-cikk 1. §.)

2.) Ugyanezen törvény 3.-ik szakasza értelmében ezen imént érintett megegyezés később megváltoztatható, de csakis az esetben, ha a különböző vallású felek közül valamelyik a másik házastárs vallására tért át úgy, hogy a házasság egyvallásúvá vált. Ez esetben a megegyezés ugyanazon alakosságok mellett, de csupán oly irányban változtatható meg, hogy a születendő, valamint a 7-ik életévét még be nem töltött összes gyermekek most már valamennyien a szülők közös vallását kövessék és abban neveltessenek.

3.) Végre, miután az 5-ik szakasz értelmében a 7-ik életévét még be nem töltött, kir. leíráttal törvényesített, vagy az atya által elősmert fiú az atyának a törvényesítést vagy elősmerést követő hat hó alatt kijelentett kívánságára az atyának vallását követi, a mennyiben ez a vallás a bevettek, vagy törvényesen elősmertek közé tartozik, erre a kijelentésre és annak anyakönyvi nyilvántartására ugyanazok a rendelkezések alkalmazandók, melyek a törvény 1-ső szakaszában körülírt megegyezésre nézve mérvadóak.

Ezekben tehát a szülőknek gyermekeikre vonatkozó természetes jogkörébe, jelesen azoknak nevelési jogába vágó s ennél fogva lényegileg a családjog körébe tartozó három ügylet nyer szabályozást. A szabályozás módja megszorító, miután a szülőknek érintett jogköre tulajdonkép korlátlan, illetve helyesen ilyennek fogandó föl. Az 1868: 53.-ik t.-cikk 12. és 14. szakaszaiban kifejezett eddigi jogállapothoz viszonyítva azonban ez a szabályozás a szülők jogkörének tágítását jelenti. Hogy ez nem történt addig a pontig, melyet az állam valláspolitikai érdekei szabadelvű fölfogás mellett megengedhetőnek jeleztek volna, azt azonnal érinteni fogjuk.

Maga a közokirati kényszer is, melyhez e három családjogi ügylet érvényessége kötve van, korlátozás számba veendő, mely azonban elfogadható, miután a vallási nevelés jelentősége annak lehető állandóságát és komolyságát teszi kívánatossá, mit a megfontolatlan, kellő alakszerűséget nélkülöző, kétes érvényű ügyletezés veszélyeztetne. Ha azonban tekintetbe vesszük, hogy a mondottaknál fogva ennek az ügyletezésnek bizonyos fokig megnehezítése kívánatos, következetlenséget kell látnunk abban, hogy a törvény az ügyletek fölvételére tulajdonkép hivatott közegen, a kir. közjegyzőn, kívül arra a kir. járásbíró, sőt a polgármestert és főszolgabíró is fölhatalmazza. Ennek a rendszabálynak, mely már az igazságügyi igazgatás teendőinek helyes megosztása szempontjából is aggályos, nyilván az a célja, hogy az érintett ügyletek megkötése könnyíttessék; a törvényhozó itt is, mint ujabban több más helyütt, a közjegyzői állások elégtelenségét tarthatta szem előtt, a nélkül, hogy legalább a közjegyzői székhelyeken a közjegyzői illetékesség kizárólagosságát kimondta s azzal egy helyesebb jövőnek útját egyengette volna.

Az illető hatósági személyeknek az érintett ügyletek okmányba foglalása körül a közjegyzővel való concurrálása azonban nem vál-

toztat azon, hogy a közjegyzői közbenjárás, illetve a közokirati alak azon ügyletek érvényességi momentumát képezi, mit az az intézkedés is aláhúz, hogy «a kir. közjegyző előtt létrejött megegyezés közokiratba foglalandó,» oly intézkedés, mely az 1874. XXXV. t.-cikk 51. szakasza tekintetéből tulajdonkép fölöslegesnek látszik. Így ezek az ügyletek joggal helyezhetők egy sorba az 1886: VII. t.-cikk 12. szakaszában meghatározottakkal.

Miután már most a szóban forgó törvény a kötelező polgári házasság szabályzó 1894. XXXI. t.-cikkkel egyidejűleg, azaz már legközelebb fog életbe lépni s így a kir. közjegyzők mihamar abba a helyzetbe juthatnak, hogy az érintett ügyletek egyikét vagy másikat fölvegyék, nem lesz fölösleges ezen ügyletek jogi természetét röviden megvilágítani, annál is inkább, minthogy azok eddigi jogállapotunknak eltérő volta miatt teljességgel novumot képeznek hazai jogunkban.

Mind a három, mint már érintők, a családi jog keretébe tartozó olyan jogügylet, melylyel a szülők gyermekeik nevelésére vonatkozó jogaik egyikéről a törvény által megvont korlátok között egymást kötelező erővel rendelkeznek.

A szülőknek az a joga, hogy gyermekeik vallását meghatározhatják addig, míg a gyermekek maguk jogi cselekvő képességgel bíró egyénekké nem válnak, tulajdonképen a szülőknek egészen személyes joga, mely legfeljebb a két szülő között képezheti jogi összeütközésnek s ennél fogva kölcsönös megegyezésnek tárgyát, de melyet, ezen egy korláttól eltekintve, a szülők föltétlenül gyakorolhatnak akár oly mód, hogy a gyermekeket mind vagy az apa vagy az anya vallásán nevelik, akár úgy, hogy a gyermekek némelyikét egyik, némelyikét másik valláson nevelik, bár legyen az a vallás a szülők mindegyikének vallásától különböző, akár úgy, hogy gyermekeiket egészen vallás nélkül nevelik.

Hogy azonban az egyvalláson levők összessége bizonyos történelmileg alakult közösségeket képeznek, melyek fennmaradásuknak bizonyára legnagyobb biztosítékát abban bírják, hogy a felekezeti kötelek nemzedékről nemzedékre átszarmazzék, ennél fogva ezek a vallási közösségek a legerősebb módon vannak érdekelve abban, hogy a szülőknek szabad rendelkezési joga gyermekeik vallási nevelése tárgyában lehetőleg megszoríttassék.

Az államra nézve, melyet ezek a vallási közösségek csak

annyiból érdekelnek, a mennyiben bizonyos positiv hatalmat képviselnek, ez a megszorítási tendenczia egyszerűen politikai kérdés, melyet a hatalmi arányok nagysága szerint többé vagy kevésbé alkalmazkodó értelemben old meg.

Igy osztja a szülők nevelési joga a magánjogok közös sorsát, melyek mindannyian a közcéllok nyomása alatt nyernek alakulást és sajátos jelleget.

Az 1868: 53. t.-cikk a szülőknek szóban forgó joga tekintetében egészen negativ álláspontra helyezkedett. Bizonyos mechanika; igazságszótás jelentkezik a dispozióijában, mely azonban valójában csak félszeg expediens, az egyetlen, mivel akkorában az államhatalom zavarából menekülni tudott, mibe a felekezeteknek egymással ellentmondó pretensioi hozták. Tényleg az igazság, a mit e törvény 12. szakasza a versenyző felek közt tett, ezek hatalmának s az államgyöngeségének volt bizonyosága. A szülők pedig ebben az igazságszótásban a költségeket fizették. Természetes jogaik leszorúltak a mérlegről, nehogy annak egyensúlyát megzavarják.

Az 1894. XXXII. t.-cikk már az állam fokozott hatalmi tudatának a jele. A térre, mit előbb teljesen a felekezeteknek engedett át, bevezeti a szülőt és helyet jelöl ki rajta számára. De a hely még szerény s azon a szülőknek majd úgy kell meghúzódnia, mint-ha csak jövevény volna ősi birtokán.

A számos korlát, mivel ezen új törvény a szülők feltétlen jogát körülveszi, mindmegannyi bizonyosága a felekezetek még mindig tekintélyes hatalmának, melynek nagysága fölött, úgy látszik, tévedésben volt a kormány is, miután javaslatát szélesebb alapra fektette volt, mint a melyet tényleg megvédelmezni tudott. A szülők jogának ezen korlátjai az illető ügyleteket okmányba foglaló közjegyző számára is mindmegannyi határjel, melyen túljárnia az okmány semmisségének veszélye mellett nem lehet.

Igy mindenekelőtt a szülők szabad vallásmeghatározási joga a vallásoknak csak egynémelyikére, azaz a «bevett vagy törvényesen elismert» vallásokra van korlátolva. Sőt ez a korlátozás a törvény kettős éllí meghatározása által (1. §.) még megszorítóbbá lett téve, a mennyiben a gyermekek vallására vonatkozó megegyezés joga csak a bevett vagy törvényesen elismert vallásfelekezetekhez tartozó szülők kiváltságát képezi. Nem egyezkedhetik tehát gyermekének vallása tárgyában a nazarénus vagy mohamedán vallású

magyar alatt való, az egyezkedési joggal bíró katolikus és protestáns szülő pedig nem egyezhet meg abban, hogy gyermekét valamely be nem vett, vagy törvényesen el nem ösmert vallásban, vagy épen positiv vallás nélkül nevelje. Az eredeti miniszteri javaslat nem szorítkozott a bevett, vagy elösmert vallásfelekezetekre, hanem «bármely vallású házasulandóknak» megadta az egyezkedés jogát; míg az egyesség tárgyát képező vallás dolgában már a javaslat is csak a bevett vagy törvényesen elösmert hitvallások között engedett választást.

Nincs továbbá joguk hozzá, hogy gyermekeik vallását meghatározzák, azoknak a szülőknek, kik mindketten ugyanazon a valláson vannak. A gyermekeknek úgynevezett vegyes házasságból kell származniok. Különbén kényszerítőleg a szülők közös vallásában kell neveltetniök.

Ahhoz sincs joguk a szülőknek, hogy bármely bevett vagy törvényesen elösmert vallás között tegyenek választást. Csupán azon két felekezet egyikének vallását választhatják gyermekeik számára, melyhez maguk a szülők tartoznak.

Az egyesség tárgya továbbá nem lehet több gyermekre vonatkozólag különböző. Mindannyi gyermeknek csak egy és ugyanazon vallásban való neveltetése lehet az egyesség tárgya. Ebben is a törvény eltért az eredeti miniszteri javaslatától, mely szerint a szülők megegyezhettek volna «esetleg arra nézve is, hogy egy-egy gyermekük külön-külön a bevett vagy törvényesen elismert hitvallások melyikét kövesse, illetőleg melyikben neveltessek.»

A megegyezésnek továbbá valamennyi gyermekre ki kell terjednie; érvénytelen volna az az egyesség, mely csak egy gyermekre vonatkozik. Ez szoros összefüggésben van az egyesség megkötésének idejével, melyre nézve a törvény szintén állít fel korlátot. Az egyességnek ugyanis a házasság előtt kell megkötöttnie. Már házassággal a közjegyző nem fog ilyen okiratot fölvehetni.

Ebben az utóbbi kérdésben nevezetes nézeteltérés volt a javaslat fölött véleményező közoktatási és igazságügyi bizottságok között. Az előbbi azt az álláspontot fogadta el «hogy a házások a házasságkötés után léphessenek ily egyezményre és pedig hat hó alatt a házasságkötés után.» Elismerte, hogy sok fontos érv harcol a mellett is, hogy a megegyezés a házasságkötés előtt sokkal könnyebben jöhet létre s kevesebb kényelmetlenséggel jár; sőt e mel-

lett erősen érvel az a fölfogás is, hogy a házasságnál, mint oly in-
-ézménynél, melynek valódi célja a családalapítás, a házassági
-rügyre lépni kívánóknak tisztában kell lenniök a házasságnak csa-
-ládalapításra irányzott céljával s hogy ennél fogva még ethikai szem-
-pontból sem állhat meg azon ellenkező felfogás, hogy a házasság
-megkötése előtti megegyezést a finomabb érzés és eszményibb irányú
-nevelés perhorreskálja. Mindezek daczára, miután a javaslat a szülők
-természetes joga elismeréséből indult ki, lehetőleg ezen jognak min-
-den befolyástól ment, tehát legfüggetlenebb megnyilatkozása jusson
-érvényre. A bizottság pedig az elhatározásnak szabadságát s a meg-
-egyezés befolyásolhatlanságát sokkal inkább biztosítva látja azáltal,
-ha a megegyezés a házasságkötés után történik, tehát akkor, midőn
-az egymásévá léétel már feltételekhez kötve nem lévén, a házaselek
-külső pressiónak kevésbé vannak kitéve. De ez etikai szempontból
-is helyesebb, mivel különösen a női érzelem tisztasága s érintetlen-
-ségének érzékenyebb megsértése nélkül alig képzelhető a meg-
-egyezésnek csupán megkísérlése is.»

Az igazságügyi bizottság ellenben, melynek véleménye a tör-
-vényben kifejezésre is jutott, a közoktatási bizottság érveit meg nem
-győzőknek és ennél fogva az egyezkedés szabadságát a házasság
-előtti időre korlátozandónak tartotta: «mert, szerinte, kétségtelen,
-hogy a házasság megkötése előtt más, a házasulókon kívül álló
-befolyások legkevésbé érvényesülhetnek; tehát a szülők természetes
-jogának legszabadabb, legfüggetlenebb megnyilatkozása juthat ér-
-vényre; és mert a házasság megkötése után már tulajdonképen nem
-is kölcsönös megegyezésről, hanem arról lehet szó, hogy szemben
-a törvény dispositiv szabályával az egyik házastárs a másiknak egyol-
-dalú engedményt tegyen s beleegyezzen, hogy a saját nembeli gyer-
-mekek is házastársa vallásában neveltessenek.»

Az igazságügyi bizottságnak ez az érvelése, látható, igen gyöngé.
-Hasonlít a két oldalon nyírott posztóhoz, mely fordítva is használ-
-ható. Nincs mondata, melynek épen annyi valószínűséggel az ellen-
-kezőjét is nem lehetne állítani. Hanem azért a közoktatási bizottság
-hadakozása is inkább manőverezés benyomását kelti. Mikor a mi-
-nisteri javaslaton ejtett, már föntebb érintett módosítást avval in-
-dokolja, hogy: «a ministeri javaslat szövege úgy a lelkiismereti,
-mint a vallásszabadság követelményeinek jobban megfelelne, de
-másrészt tagadhatlan, hogy miután a család vallási békéjének biz-

tosítása s a házi nevelésnek befolyásolhatlansága a főcél, mindkét
-érdeknek sokkal inkább megfelel az indítványozott intézkedés» akkor
-tagadhatlannak az látszik előttünk, hogy ezt az érvelést nem a
-meggyőződés sugallta. A «család vallási békéje» egyike azoknak a
-szólamoknak, melyekből manapság már kivészett az értelem s azért
-egy hires hasonlat szerint, mint a kísértetek járnak közöttünk. Min-
-denesetre egyike azoknak, melyek dísz-sírt érdemelnek. Nehéz elkép-
-zelni, mi legyen alatta értendő. Mióta a positiv tudományoknak
-szinte végtelen távlata nyilott meg, a transcendentális kérdéseknek
-publikuma megfogyott, a dogmák pedig szelidekké váltak. Lehet,
-hogy más népeknél másként van, a mienknél, alig hiszszük, hogy
-a házibékét zavarni tudnák. Ha egy család tagjai más és más vallást
-vallanak, az inkább a kölcsönös türelmet fogja köztük nagygyá ne-
-velni, semmint a viszálykodást, annal inkább, ha a különbözőség már
-a bölcsőtől eredő, mert akkor a türellem erénye is már onnan fog
-csírázni. Hogyha pedig kívánatosabb a család keretén belül a val-
-lásnak azonossága, akár a vallásos érzelem intenzitása érdekében,
-akár egyszerűen praktikus szempontokból, akkor megint az összes
-törvényes intézkedéseknek, melyek az egy vallásban való megegye-
-zést nehezítik és korlátozzák, elvész a támpontjuk, épen úgy, mint
-az 1868. 53. t. cikk 12. szakaszának, mely a kétvallásúságot sza-
-bály szerint állítja fel.

És épen ez a meglontolás fedi fel a gyöngéjét nemcsak a
-javaslat fölött véleményező bizottságok érvelésének, hanem a mi-
-nisteri indokolásnak is, mely amazokon alaposság és következe-
-tesség dolgában csak relative áll fölül. Mert érveiket mindannyian
-a jogról és a jogi célszerűségről veszik, holott a javaslat és illetve
-a törvény intézkedésének tulajdonképeni indokai a politika teréről
-valók. Amazok persze rosszul támogatnak egy szabályt, melynek
-épen ellenkezője felé húz az egész természetük; emezeket pedig
-kényszerűen el kellett hallgatni, mivel bevallásuk a törvény elég-
-telen voltának elismerésével volna egyértelmű.

Ez a belső ellenmondás rásüti a bélyegét, hogy úgy mondjuk,
-a törvény arcszínére is. Lehet, hogy a történész szeme a politiku-
-séval rokon, csak a közvetítő kapcsot látja benne egy hosszú fejlődés
-láncolatában s azért fogyatékoságával megbékülhet, mint egy el-
-kerülhetlen rosszal, de a jogász, a ki csak az egyedet látja, ha-
-sonlóan az orvoshoz, nem szabad, hogy illetetlen hagyja az ilyen

gyarlóságot, még ha nem is lehet reménye hozzá, hogy megorvosolja.

Az első, a miben az 1894. XXXII. t.-cikknek ez az erendő gyarlósága nyilatkozni fog, az jelentéktelen hatása lesz. Az a sok korlátozó föltétel, a mihez a törvény a szülők szabad megegyezését köti, azt fogja eredményezni, hogy a megegyezés ritka dolog, fog maradni. A legterhesebbnek és legczélszerűtlenebbnek tartjuk valamennyi között azt, mely a megegyezés idejére vonatkozik. Ha már korlátozni kellett az időt, a minek szükségét épen nem látjuk be, úgy legalább kiterjeszheték volna a határidőt az első gyermek születéséig. Csak miután a titokzatos alkotó erő megnyilatkozását kezdte volt érzeni méhében, ébred a nőben sejtelve annak a magas hivatásnak, a mit rárótt a természet és a társadalom; kedélye akkor mélyed, öntudata erősbül, szeme kezd a jövőbe nézni s kezd abban meglátni a házasság igazi célját, melyet az egybekelés előtt is, után is a szerelem fátyola eltakart. Így azt a megegyezést, a lélek legnemesebb részeiről sarjadzó mélyen etikus érzelmekkel lehetett volna kapcsolatba hozni, míg a házasság előtt az egy át nem értett, meg nem fontolt s azért könnyelmű játék marad.

A legtöbb esetben azonban, mint mondók, az meg sem fog köttetni. A kisebb műveltségű osztályok nem is fognak tudomással birni róla, hogy az oly rövidre szabott határidő elmulasztásával mily értékes jogot veszítettek el, a műveltebbek pedig idegenkedni fognak tőle, mivel a kérdés oly alkalmatlan időben fölvetve — helyesen utalt reá a közoktatási bizottság — finomabb érzésüket sérteni fogja. Így, miután az egyesség meg nem kötése esetén az 1868. 53. t. cikk 12. szakasza marad irányadó, az új törvény daczára, a régi jogállapot fog általában fönmaradni, a mi a reformnak semmi esetre sem képezi dicséretét.

De a megegyezés idejének olyatén korlátozása, mint azt a törvény contemplálja, egy komoly veszélyt is rejt és pedig épen a vallási békére nézve, a mire, úgy látszik, a reform tervezői ezúttal csakugyan nem gondoltak. Miután t. i. az egyházi esketés az esetek legnagyobb számában ezentúl is szokásban fog maradni, az illető egyházak lelkeszei, mikor a jegyesek kötni szándékolt házasságukat előttük bejelenteni fogják, ezekre oly irányban törekednek majd hatni, hogy a gyermekek vallására vonatkozó megegyezést az illető egyház érdekeinek

megfelelőleg megkössék. Ezáltal az ösmeretes reversálisoknál sokkal hatásosabb, mert a törvény által nyújtott és támogatott eszközt nyernék céljuk elérésére. Ha ez így lesz, akkor, igaz, a megegyezések ritkaságától nem kell majd tartani, hanem annál inkább azok befolyásoltatásától, a mitől azokat a törvény annyira akarta óvni. S kétségtelen, hogy ez a propaganda a megegyezések népszerűsítése érdekében, a törvényhozónak nem fekdött intenczióiban.

Ehhez az épen nem örvendetés alternatívához egy további következménye fog társulni annak, hogy a törvény alkotásában inkább a politikai sugallatok, semmint a jogélet kívánalmái lettek figyelembe véve, egy következmény, mely mindig beáll, mihelyt egy jogszabály nem tisztán jogi premissák alapjára lesz állítva, t. i. az illető jogszabály kijátszása. Minden egyes korlátot, mely a szülők szabad rendelkezését gátolja, csak igazán érdekük legyen benne, a szülők meg fogják kerülni tudni. És pedig törvényes úton. Egy magánjogi dispositziót, mely nem alkalmazkodik az élethez, nem lehet elég rendőrpáragrafussal körülzánczolni. Csak az igazán az élet szükségleteihez alkalmazkodó törvény nem lesz kijátszva. Így, ha a szülőknek érdekében fog állani, gyermekeiket más vallásban nevelni, mint melyek egyikét maguk a szülők vallják, a szülők, illetve a jegyesek egyike a megegyezésnek óhajtott irányban való megköthetése céljából át fog térni arra a vallásra, melyre vonatkozólag a megegyezést megkötni akarják.

Ez teljesen törvényes eszköz lesz és mégis olyan, melyet a törvényhozó semmi esetre sem akarhatott, miután alapjában erkölcsellenes.

A törvénynek ezen általánosságban is csak ötletszerű méltatásához nem akarjuk annak részletes bírálatát is fűzni, bár úgy tetszik, hogy a mily kevésbé lettek már általános elvei az élet tényleges szükségleteihez szabva, részleges rendelkezései még annál inkább le fognak ríni az élet konkrét eseteiről. Példakép vetjük csak fel a kérdést, hogy ha a jegyesek egyike a bevett vagy törvényesen elősmert vallások egyikéhez tartozik, másika nem, mimód áll majd ezeknek megegyezhetési joga? A törvény szava szerint ezek majd nem egyezkedhetnek. De miután az 1875. évi január hó 13.-án 563 sz. a kelt vallás-és közoktatásügyi ministeri körrendelet értelmében az illető el nem ösmert vallású szülő, illetve jegyes mégis a bevett vagy elősmert vallások egyikéhez tartozónak tekintendő s

előforduló jogviszonyai tekintetében oly ebánásban részesítendő, mintha az tényleg az illető elősmert valláshoz tartoznék, ennél fogva tulajdonképen a megegyezéshez való jogát is el kell ösmerni oly értelemben, hogy az illető jegyesével azon két vallást teheti megegyezés tárgyává, melyek egyikéhez jegyese tényleg tartozik, ő maga pedig tartozónak tekintendő. Ugyanez a megoldás kínálkoznék abban az esetben, ha mindakét szülő pl. nazarénus; minthogy azonban e pontban a törvény világosan nem intézkedik, ennél fogva, daczára az 1676/95 számú rendeletnek, mely az ahhoz fűzött I számú minta tanúsága szerint az 563/75 sz. rendelet alapján e kérdést az érintett értelemben megoldottnak tekinti, mi ezt a mindenképen a törvényhozás terére tartozó kérdést hajlandóbbak vagyunk nyílt kérdésnek tekinteni s a közjegyzőt, a ki ilyen esetben a megegyezésnél való közbenjárást a törvény világos intézkedésére utalva megtagadná, nem tudnók hibáztatni, noha elvben épen a megegyezési jog tágításának vagyunk hívei.

Az 1894. XXXII.-ik törvénycikk által contemplált ügyetek másodikika t. i. az eddig tárgyalt megegyezés módosítására vonatkozó megállapodás, voltaképen nem önnálló rangú ügylet, hanem csak az előbbinek valamelyes kiegészítője. Azt a szakadást tölti be, melyet az 1868. 53. t.-cikk szakaszai közé ékelt megegyezési ügylet okozott. Ez ideig ugyanis, ha a vegyesvallású szülők egyike a másik vallására tért, a házasság teljesen egyvallásúvá vált, mert az áttérőt a saját nemebeli 7 éven aluli gyermekei is követték. Úgy de ha az ilyen esetben — már az új jog talajára állunk — a két szülő annak idején megegyezést kötött volt s most épen az a szülő akarna áttérni, a kinek eredeti vallása javára a megegyezés történt, úgy ez a megegyezés útjában állana annak, hogy a gyermekek az áttérő szülőt kövessék s az az anomália állana be, hogy, bár a szülők egyvallásúak, a gyermekeket más, a szülőkétől különböző vallásban kellene nevelni. Ez az anomália, mint látható, szintén abból ered, hogy az új jogállapot nem egy elvet, hanem egy megalkuvást képvisel, melynél a két álláspont ellentétét nem sikerült következetesen kiegyenlíteni. Azért az ilyen esetben a törvény megengedi az eredeti megegyezés «visszaszívását». Hanem csakis ebben az egy esetben s azért ez a módosítási jog nem úgy fogandó föl, mint a szülők jogának tágítása, hanem, mint a jogállapot egy hiányosságának a correctivuma. A megegyezés módosítása nincs

hátározott időhöz kötve. Eszközölhető az a házasság megkötése előtt is, után is, az áttéréssel egyidejűleg vagy azt követőleg bármikor, akár születtek már gyermekek, akár nem, a mi egy kissé különös ellentétben áll az első megegyezés idejének korlátoltságával. Mindig feltétele azonban a megegyezés módosításának az, hogy az illető házastársnak, kinek vallása javára a megegyezés történt, a másik házastárs vallására áttért legyen. Kétségtelen, hogy a törvény a család egy vallásúságának kedvezni akart. Ez ellen az úgynevezett »valláserkölcsi» szempontból nehezen lehet kifogást tenni; hanem kétségtelen az is, hogy a törvény itt a felekezetek dolgát végzi s attól a modernebb állásponttól eltért, mely az államnak a vallási kérdésekkel szemben teljes neutralitást tesz feladatává.

Ellentétben evvel a módosítási ügylettel, az új törvény 5.-ik szakasza által behozott harmadik családjogi ügylet minden irányban önálló és elismerésre méltó haladást jelent a családjognak egy leginkább elmaradt terén. Ugyan a királyi leirattal törvényesített gyermekek magánjogilag ez ideig is a házasság útján törvényesített, illetve törvényes gyermekekkel egyenlőkké voltak téve s így azon intézkedés, hogy velük szemben az atya ugyanazokat a nevelési jogokat vehesse igénybe, tulajdonképen már eddigi jogunknak is szellemében feküdt s a kérdéses 5.-ik szakasz az ennek a jognak törvényesítéséhez eddig hiányzott módot adja csak meg. Hanem hogy az atya által egyszerűen elismert gyermek fölött is hasonló jogokat ad meg a jelen törvény az atyának, mint minők a törvényes apát illetik, az a törvénytelen gyermekeknek eddig oly méltánytalanul szabályzott jogállapotában örvendetes ujságot képez és csak az volna még kívánatos, hogy jogfejlésünk ezen az uton tovább haladva, immár a törvénytelen gyermekeknek is nemzőjükkal szemben jogkörének kibővítéséről gondoskodjék.

Mind a három jogügylet okmánybafoglalása alkalmával az alakszerűségek tekintetében természetesen a közjegyzői törvény határozmányai mérvadóak. Ennek szelleméhez képest a közjegyző okíratot fog felvenni és nem jegyzőkönyvet, mint a többi erre jogosított köztisztviselő; a feleknek s az illető anyakönyvvezetőnek pedig hiteles kiadványokat fog kiszolgáltatni, nem hiteles másolatokat.

A közjegyzői törvény által előírt alakszerűségeken kívül azonban a közjegyzőnek bizonyos eljárási szabályokhoz is alkalmazkodnia kell, melyeket a vallás- és közoktatás-, igazság- és belügyi

ministereknek közös 1674/95 számú rendelete ír elő. A rendeletet együtt a vele kiadott iratmintákkal, melyek intenczióinak mintegy magyarázatát képezik, alább közöljük. Kiemeljük belőle az 1.-ső szakasz második bekezdésében említett különös meghatalmazást, mely szintén fogja közjegyzői ügyködés tárgyát képezni, miután a hitelesített alak kellékét képezi, továbbá a 3.-ik szakaszban a felek felvilágosítása körül a közjegyzőre rótt kötelezettséget, mely az 1874: XXXV. t.-czikk 59.-ik szakaszának analog esetét képezi. Végre a 6.-ik szakasz értelmében megkívánt okmányokat, melyek mindannyian az okirathoz lesznek fűzendők oly módon, hogy ennek kiegészítő részét képezzék; s azt a szabályt, hogy a közjegyző minden egyes esetben az illető anyakönyvvezetőnek hivatalból tartozik majd az általa felvett okírat egy hiteles kiadványát megküldeni.

A rendelet 9.-ik szakaszának harmadik bekezdése családjogunk kodifikálását anticipálja, mikor a törvénytelen gyermek elismerésére vonatkozó okmányt közokírat alakban rendeli mellékelni. Ez szintén a közokírat kényszernek egy esete, bár nem lehet állítani, hogy itt a közokírat alak érvényességi feltétel volna, miután erre nézve semmiféle törvény ez ideig nem intézkedik, De az intézkedés czélszerű s azt a közjegyzői karnak legkevésbé lehet oka kifogásolni.

—*nt.*

Még egy pár szó a közjegyzői állások szaporításához.

Azon nézetből indulva ki, hogy az igazságügyi miniszter urhoz évenként betérjlesztett teljes ügyforgalmi kimutatásokból eléggé alapos meggyőződés szerzhető arról, hol lehet, vagy is hol kell egyes közjegyzői állások újbóli felállításával a netalán felmerülhetett közjegyzői ügyforgalom némi megosztása mellett a felek ügyes-bajos dolgán könnyebb hozzáférhetés által könnyíteni, én ezen kérdéshez hozzászólni nem szándékoztam, de minthogy Dr. Zöld Sándor közjegyzői helyettes úr a közjegyzői közgyűlés által felterjesztett memorandum ellenére, határozottan kifejezést ad azon meggyőződésének,

hogy az állások száma némely helyeken, a lélekszámok arányához képest, a közjegyzői hatáskör kiterjesztése és a zugírászat korlátozása nélkül is — már most is szaporíthatók, a nélkül, hogy a most működő közjegyzők existenciája ez által veszélyeztetve volna és a szaporítandó helyek közül a Prokrustes ágyát Székesfehérvárra is felállította, kötelességemnek tartom erre nézve a választ mereven számokkal neki megadni, melyek megdönthetetlenül igazolandják a közjegyzői felterjesztésben hangsúlyozott petitumok szükségelt teljesítését a szaporítások megkezdése előtt! — Mert nem mindenkor határoz a lélekszám a közjegyzői munka forgalmára nézve, — hanem igenis határoz az intelligens középosztály és kereskedelem által gyakrabban igénybe vett és leginkább a közjegyzői eljárásba fektetett bizalom és leginkább a zugíráskodás hiánya.

De szóljanak a számok! — Itt az ügykönyvben, az egyetlen 1892 év kivételével, a midőn 616 szám volt, sohasem fordult elő 600 ügyszám. Ennek több mint féle aláírás hitelesítés! — A hagyaték könyvben, szint az 1892. év kivételével, midőn 301 volt — soha a 300-ig nem ment fel; — pedig ezekből is 20%-nál több volt ingyenes! — Ezen tételnél kötelességem megjegyezni azt, hogy az évenkénti ügyforgalom — igen csekély különbözettel — egymáshoz teljesen hasonló és így egy, — vagyis a múlt évi! — kimutatást szükségesnek tartom részletesen is előterjeszteni.

Gyámhatósági megbízásból teljesített városi 70.—

A Székesfehérvár járási 60.—

Bírói beavatkozásból — 63.—

Ezen kimutatásnál — minthogy a közjegyzők számának szaporítása leginkább a hagyatékok állítólagos számának szaporodása miatt czéloztatik igénybe vétetni, az adóhivataltól beszerzett tények alapján, határozottan állíthatom, hogy itt ez ideig minden nagykorúakat illető hagyaték is tetteleg bírói átadással befejezve lett, és így itt e tekintetben az 1894. XVI. törvény cz. alapján jövőre inkább kevesbedés, mint szaporulat lesz várható. — Beadvány 1890-ben volt 67, — azóta az 50-et soha meg nem haladta. — Óvás volt 1893-ban 450 — azóta soha a 300-at meg nem haladta. — Másolatok hitelesítése — a múlt évben ért el legmagasabb számot — 276.

Ezen számbeli adatok eléggé bizonyítják azt, hogy a mostani közjegyzői törvények keretén belül és a zugíráskodás szabad és korlátlan gazdálkodásai, helyesebben mondva garázdálkodásai kö-

zепette a Dr. Zöld Sándor úr által lélekszámra, vagyis lakosok mennyiségére rendezni szándékolt közjegyzői szaporítások a most fennálló törvények mellett, a jelenlegi közjegyzők existenciáját teljesen veszélyeztetnék.

Hogy miért tüntet fel a székesfehérvári közjegyzőség — hova, mint állítja, eredetileg kettő volt tervezve — ily csekély ügyforgalmat, minthogy hasonló viszonyok — különösen városokban — máshol is előfordulhatnak? hát megokadatok. A legfőbb indok az általánosan elterjedt zugirászkodás. Alig van reá eset, hogy itt a városban lakó földműves gazda és kisebb iparos mesteremberek, — kiknek száma pedig a lakosság két harmadát teszi ki — rendszeren előfordulni szokott bárminemű ügyleteiknél akár ügyvédhez, akár a közjegyzőhöz forduljanak! — Végzik ezt jól-rosszúl a közöttük élőködő zugirások. A nagyobb ipar és kereskedelem Budapest közelsége miatt teljesen pang és napról-napra süllyed, ezek tehát vajmi kevés ügyforgalmat nyújtanak bárkinek is! — A nagybirtokos grófok, kiknek száma itt légio, püspökség, káptalan s. a. t. ügyeit mind rendes uradalmi ügyészek végzik. — A községekben előfordulni szokott ügyleteket pedig, majdnem kivétel nélkül, mind a községi jegyzők — kik erre hatóságilag is jogosítvák — végzik. Csakis a hagyatéki ügyekre támaszkodhatik tehát biztosan a közjegyző és ezek száma, miként fentebb már említém, 20 év óta mindig háromszázon alul állott és az új örökösödési eljárás ezek számát itt szaporítani semmi esetre sem fogja.

A mindenféle uralkodó zugirászat megszüntetése és a közjegyzői hatáskör kiszélesítése után a bérkezendő ügyforgalmi kimutatás alapján lehetend majd csak a közjegyzők szaporítását több helyütt, -- a most működő közjegyzők anyagi existenciájának veszélyeztetése nélkül — keresztül vinni.

Gánócsy Flóris
székesfehérvári kir. közjegyző.

Adó- és illetékügyek.

Gyakorlatomban előfordult két közérdekű esettel számolok be tisztelt kartársaimnak.

A homonnai tkvi hatóságnak 4296/92 tk. sz. végzésével 46 frt 04 kr. s ennek 1892. okt. 10-étől járó 6⁰/₀ kamatai erejéig lett a zálogjog megállapított közjegyzői díjak tartozása jogczimén javamra bekebelezve. A homonnai községi adófkönyv 533. lapja alapján egy adókönyvecskét állították ki és kézbesítettek nekem, mely szerint tőkekamatadó és általános jövedelmi pótdó címén 46 frt 04 kr. után 2 évre 74 kr. megfizetésére köteleztettem. Ezen adókirovás ellen felebbezéssel éltem, melyben a következők alapján kértem az adóösszegnek leírásba hozatalát.

A m. kir. pénzügyi közigazgatási bíróság 7678/85 számú és 1374/94 számú elvi jelentőségű határozataiban ki van mondva az, hogy «perköltség után megítélt és tkvileg biztosított kamatból eredő jövedelem nem képezi a tőkekamatadó tárgyát; az ügyvédnek ily természetű keresménye III. oszt. kereseti adóval már megrovatván, tőkekamatadó alapjául nem szolgálhat. Hivatkoztam a kir. pénzügyminiszter úrnak a telekkönyvileg biztosított ügyvédi jutalomdíjak és költségek tőkekamatadó mentessége tárgyában 26350/94 szám alatt kibocsátott rendeletére, továbbá a kir. igazságügyminiszternek 10708/94 sz. rendeletére, mely kimondván azt, hogy ügyvédi munkadíj, mely III. oszt. kereseti adóval már megrovatott, tőkekamatadó alapjául nem szolgálhat, utasítja a kir. bíróságokat, hogy ide vonatkozó végzéseikben a követelés jogczimét szabatosan jelöljék meg és az ügyvédi munkadíj követelés jogczimét a tkvi bekebelezést elrendelő végzéseikben határozottan tüntessék ki.

Miután pedig a közjegyzői díjak ép oly természetű jövedelmek, mint az ügyvédi munkadíjakból eredő jövedelem, ép úgy képezi tárgyát a III. oszt. kereseti adónak, mint az ügyvédi munkadíj és költség, ez okból kétségtelen, hogy a közjegyzői munkadíj után járó kamatjövedelem sem képezheti a tőkekamatadó tárgyát. Megjegyeztem, hogy a kiszabási iratoknál tekvő 4296/1892 sz. tkvi végzésből nyilvánvaló az, hogy a kérdéses követelés tényleg megállapított közjegyzői munkadíjat képez.

Felebbezésem sikerrel járt; a s. a. ujhelyi kir. pénzügyigazgatóság 14745/III. '95 számú végzésével az adóösszeg leírásba hozatalát rendelte el, «mert a kiszabási íratoknál fekvő homonnai kir. járásbírósi 4296/92 sz. végzésből világosan az tűnik ki, hogy az X. Y. birtokára bekebelezett 46 frt 04 kr. követelés közjegyzői díjből ered, már pedig az egyenesadó-törvények és szabályok hivatalos összeállításának a tőkekamatadóra vonatkozó részének 15. §-a értelmében ügyvédi munkadíjakból, melyekhez a közjegyzői díjak is tartoznak (?), eredő követelések kamatjövendelmi tőkekamatadóval meg nem róhatók.»

* * *

Második figyelemre méltó esetem az esedékes illetékek biztosításának tanába vág. A homonnai kir. adóhivatal szokásba vette, hogy minden nagyobb illetéket, mielőtt a fizetési meghagyás kézbesítésétől számított 30 nap eltelt volna, vagy *mielőtt az esedékessé vált volna* tkvi bekebelezés által biztosít. Megtörtént egyik ügyfelemmel, hogy a tkvi bejegyzést tárgyazó tkvi végzést hamarabb kapta meg, mint a fizetési hagyást; az illető hozzám fordult és a törvénytelen eljárás megtorlását kívánta. Miután tudomásom volt arról, hogy a homonnai kir. adóhivatalnál a fentjelzett eljárás «állandó gyakorlatot» képez s más ügyekből kifolyó felebbezéseimmel a pénzügyigazgatóságnál nem értem célzt, mert arra a kérdésre, vajjon szabad-e kincstári illetéket tkvi bejegyzés által esedékesség előtt biztosítani, direct választ nem kaptam, az illető ügyfél nevében közvetlenül a pénzügyminiszter úrhoz fordultam orvoslásért s erre vonatkozó panaszomban előadtam, hogy az 1883. XLIV, t.-cz. 38. §-a csak már esedékessé vált illetéktartozások biztosításáról intézkedik, esedékessé pedig az illeték csak a fizetési meghagyás kézbesítésétől számítandó 30 nap elteltével válik; illetéktartozásoknak esedékesség előtti biztosítását a törvény nem ismeri, annál kevésbbé, mert hiszen arra a törvényes zálogjog fogalmának megalapítása által (39. §.) szükség nincs; az ingatlan vagyon átruházása után járó illeték a vagyonátruházás tárgyát képező ingatlant terheli és két évig a tkvi bejegyzés által biztosított magán jogcímből eredő követeléseket feltétlenül ügyis megelőzi.

Kiemeltem, hogy a felek az adóhivatal törvénybe ütköző eljárása által felesleges zaklatásnak vannak kitéve, sőt az hitelüknek

árthat s nekik egyenesen kárt okozhat; de, ha tényleg igazolható kár fenn sem forog, a törvénytelen eljárás, mint ilyen, — feltétlenül megszüntetendő.

E napokban jött meg fent leírt beadványomra a s. a. ujhelyi pénzügyigazgatóság 25518/III. 95. számú végzése, melyben panaszom a következő elintézést kapta: «A magyar királyi Pénzügyminiszteriumnak f. évi július hó 15.-én 38729. sz. a. kelt rendelete folytán a homonnai kir. adóhivatalnak azon ténye, hogy folyamodó ellen az Ask. 1144/94. t. a. 9245 frt. illetéket annak esedékessége előtt telekkönyvileg bekebelezte, helytelenítettik. Miről folyamodó dr. Kovaliczky Elek homonnai közjegyző útján azzal értesítettik, hogy időközben az illeték telekkönyvi törlése kéretett.»

A pénzügyminiszter most idézett határozata tehát kimondja s megállapítja azt az elvet, hogy a vagyonátruházási illetékek tkvi biztosítását csak az illeték esedékessége után lehet eszközölni, mely enunciatio helyes, mert törvényes alapon áll s annál fontosabb, *mivel ellentétben van az 1881. 34. t.-cz. 39. §-ához kiadott ministeri utasítással, illetve annak jegyzetével, mely szigorúan meghagyja az adóhivataloknak, hogy a vagyonátruházási illeték tkvi biztosítását 2 éven belül feltétlenül eszközöljék, akár esedékes az illeték, akár nem, akár jogerős a kiszabás, akár jogorvoslattal van megtámadva. Fontos az általam idézett s ügyemben hozott ministeri határozat, mert ezen utasításnak a törvénytelen merev ellentétben álló intézkedéseit lerontja s a törvényes állapotot visszaállítja. Az utasítás, tekintettel arra, hogy de lege lata a kincstár törvényes zálogjogi elsőbbségének kezdeti időpontja össze nem esik az illeték esedékessé váltával s tekintettel arra, hogy elő fordulhatnak — habár ritkán — esetek, a midőn az illeték, a fizetési meghagyás nem kézbesíthetése folytán, 2 év alatt sem válik esedékessé, — rést üt a törvénynek kivételt nem ismerő szabályán tisztán azzal a célzattal, hogy a kincstár érdekei minden elképzelhető esetben biztosítva legyenek, s hogy a törvényes zálogjog a 2 éven belüli bejegyzés által 5 évre terjesztessék ki; az idézett ministeri határozat ellenben ezen kivételes esetekre nincsen tekintettel.*

Dr. Kovaliczky Elek
homonnai kir. közjegyző.

A közjegyzői díjak és költségek megállapításáról.

Nem lesz talán érdektelen az alább következő esetet felemlíteni, mely a közjegyzői díjak és költségek megállapítása tekintetében alkalmat adhat egy kérdés tisztázására.

D. örökhagyó hagyatékának tárgyalásán G. O., mint a kiskorú örökösök atyja, azon kifogást emelte a hagyatéki leltár ellen, melyet az árvaszék kiküldöttje vett föl, hogy abban nagyobb értékű vagyon nem lett fölvéve s hogy a becsérték nagyon alacsonyan van kitüntetve.

Ennek folytán az árvaszék újabb leltározást rendelt el, melynek eszközésével a tárgyaló közjegyzőt bízta meg.

Az újabb tárgyalás alkalmával D. örökhagyó özvegye viszont azzal kifogásolta az újabb leltárt, hogy a felleltározott egyik ingatlannak, mely telekkönyvileg egészben örökhagyó nevén állott, fele-része, mint közszerzemény, őt illeti s azt a hagyaték állagából kihasítani kérte.

Ezen s még egyéb kérdések következtében a hagyaték vitássá vált és az árvaszék azon végzésben, melylyel az iratokat perreutasítás végett az illetékes bírósághoz áttette, megállapította a tárgyalási díjatalány másfélszeres összegét s azonkívül a bélyeg és egyéb költségeket.

D. özvegye a költség megállapítást meglebbezte, kérvén e díjatalány leszállítását; a városi közigazgatási bizottság azonban azt helybenhagyta.

Az özvegy erre a belügyministeriumhoz felebbezván, ez utóbbi forum feloldotta a két alsóbb fokú határozatot: «és tekintve, hogy a hagyaték állaga a hagyatéki tárgyalás során vitássá lett és az érdekelt felek közt megállapodás létre nem jött, a közjegyzői díjösszeg megállapításánál pedig a hagyaték állagának cselekvő része szolgál alapúl, annak megállapítása nélkül tehát a közjegyzői díj nagyságának megállapítására szolgáló alap hiányzik, elrendelem, hogy a hagyatéktárgyalási díj megállapítása a hagyaték állagának megállapításáig

függőben tartassék s a hagyatéktárgyalási díj összege iránt a hagyaték állagának megállapítása után az árvaszék részéről új indokolt határozat hozassék.»

Ezen végső határozatba, melynek tarthatlanságát a következők igazolják, természetesen bele kellett nyugodni.

S mi történt?

A perre utasító végzés meghozatott, de a perre utasított G. O., mint kk. gyermekei törvényes képviselője, azután már sem gyermekeivel, sem a hagyatékkal nem törődött; elhagyta gyermekeit s más vidékre költözött.

D. özvegye benmaradt az egész hagyaték élvezetében; neki tehát nem volt érdekében a pert megkezdeni.

Az árvaszék pedig várta a várandókat, mialatt két egész esztendő múlt el, a nélkül, hogy a legkisebb lépés történt volna a vitás kérdés megoldására.

Ekkor az eljáró közjegyző kérvényt adott be az árvaszékhez, hogy állapítsa meg legalább a kétségtelen hagyatéki vagyon után járó díjatalányt, továbbá bélyegkiadásait, valamint a végrendelet kihirdetése, lemásolása és hitelesítése körül fölmerült törvényes díjait.

Ezen kérelmet úgy az árvaszék, mint a városi közigazgatási bizottság elutasította, mert «ezen ügyben a nagym. magy. kir. belügyministerium végső fokban határozott»; a belügyministerium pedig utasította az árvaszéket, hogy a hagyaték átadása iránt intézkedjék sürgősen az illetékes törvényszéknél s annak megtörténtével az összes iratokat hozzá újból terjeszse fel.

Azóta háromnegyed esztendeje múlt el a nélkül, hogy a hagyaték átadása kérelmeztetett volna és az iratok csendesesen hűsölnek az írártárban, várva a napot, melyen feltámadjanak.

A közjegyző pedig, ki heteken át vesződött a hagyaték leltározásával és tárgyalásával, ki sajátjából fedezte a készkiadásokat, kénytelen éveken át várakozni jól megérdemelt díjaira és előlegezett költségeire és még kérdés, hogy megkapja-e azokat valaha?

Ha az örökösödési per megindítatik, akkor a díjak és költségek megállapítása el van halasztva évek hosszú sorára, a melynek végét sokszor még az örökösök is alig érik meg.

És a közjegyző mikép tartsa nyilván az évekre kiterjedő örökösödési perek végét, mikor o per bírósága sokszor más helyen van s az örökösök távol laknak?

Sok esetben pedig az örökösök sem a pert meg nem indítják, sem a hagyaték átadását nem kérik. Ilyenkor mit tegyen a közjegyző, hogy díjaihoz jusson?

Végeredményében a fentközölt ministeri határozat oda vezethetne, hogy egy százezer forintos hagyatékban, mondjuk száz forint érték vitássá válván az örökösök között, a díj és költség megállapítása fölfüggesztnék ad graecas calendas, vagy legalább is az örökösök tetszéséig.

Az 1881. évi 41. t. cz. 23. §-a pedig e tekintetben világosan intézkedik, rendelvén, hogy a díjakat a megbízó hatóság a közjegyző eljárásáról szóló jelentésének beadásától számított 15 nap alatt megállapítani köteles, nem tévén különbséget vitás, vagy nem vitás hagyaték között és igen helyesen, mert különben, mint ez előadott esetből kitűnik, tekintve, hogy a hagyatékok egy meglehetősen része peres, a tárgyaló közjegyző akárhányszor elesnék jogos díjaitól.

Az örökösödési eljárásról szóló 1894. évi XIV. t. cz. 121. §-a szerint a hagyatéki bíróság a díj- és költség-összeget az átadó, vagy perreutasító végzésben állapítja meg. Ez a rendelkezés eléggé világos lesz arra nézve, hogy perreutasítás esetében, midőn a hagyaték, vagy annak egy része az örökösök között vitássá válik, a tárgyaló közjegyző díjai és költségei megállapíttassanak.

Dr. Káldi Gyula
aradi kir. közjegyzői helyettes.

Vegyések.

A franciaországi közjegyzőségek száma és jövedelmezősége.

A francia igazságügyministerium által kiadott Bulletin officiel a következő érdekes statistikát közli a francia közjegyzői állásokról.

Az 1805-ben közzétett *Tableau officiel des notaires de l'Empire français* szerint a francia közjegyzőségnek újjászervezése alkalmából, a köztársaság XI. évében, körülbelül 13900 közjegyzői állás volt Franciaországban.

Ez a szám azonban hamarosan megfogyott úgy, hogy a Jayé által 1834-ben közzétett *Annuaire de la magistrature et du notariat* már csak 10300 közjegyzői állásról tesz említést.

Azóta is állandóan csökkent az állások száma; 1860-ban 9577 állás volt; 1880.-ban 9083; 1894. december 31.-én már csak 8910, és pedig:

I.-ső osztályú közjegyzői állás*)	405
II.-od » » »	1390
III.-ad » » »	8115

A 405 I.-ső osztályú közjegyzői állás jelen birtokosaiknak belekerült 117.978,628 frankba, korábbi birtokosaik fizettek értük 94.547,035 frankot, ennél fogva az 50 év lefolyása alatt beállott áremelkedés (a legrégebb vétel 1842-ben történt) 23.431,593 frank.

Az 1390 II.-od oszt. közjegyzőségért birtokosaik fizettek vételár fejében 161.014,352 frankot, megelőző birtokosaik fizettek értük 123.261,829 »
a különbözet tehát 51 év óta, miután a legrégebb vétel 1841-re nyúl vissza, 37.752,523 frank.

A 7115 III.-ad rangú közjegyzői állás birtokosaiknak belekerült 355.349,276 frankba a korábbiaknak 298.917,809 »
ennél fogva az áremelkedés 56 év óta, a mennyire a jelenleg gyakorló legidősebb közjegyzőnek állásfoglalása visszanyúl, 56.431,467 frank.

Összesen kerültek tehát a jelenlegi állások tulajdonosaiknak 634.342,256 frkba, míg az előbbeni birtokosok 516.726,673 frankot fizettek értük, ennél fogva az állások értékének szaporodása körülbelül egy félszázad alatt 117.615,583 frankot tesz.

*) I.-ső osztályú közjegyzői állások azok, melyek másodfolyamodású törvényszékek székelyén vannak szervezve; a II.-od osztályú állások az első folyamodású törvényszékek székelyein vannak; a többiek a III.-ik osztályba tartoznak. Hatáskör tekintetében e közt a három osztály közt az a különbség, hogy a közjegyzőségnek kerülete annak a bíróságnak kerületével esvén össze, melynek székelyén az illető állás szervezve van, a magasabb osztályok az alacsonyabbaknak területén bírnak hatáskörrel, míg ezek a magasabbakén nem. A párisi közjegyző pl. St. Denisben köthet ügyletet, de a St. Denis-i Párisban nem.

A közjegyzőségeknek jövedelmezősége a következő:

	Jövedelem frank	átlag frank
I.-ső osztályú állások	20.464,030	50.500
II.-od » »	27.211,171	19.576
III.-ad » »	66.564,958	9.500
összesen	114.250,159	13.575

Az összes 8910 állásnak évi bruttojövedelme tehát a rájuk fordított tőkének 16,66%-ára becsülhető.

A mi az egyes állások átlagos jövedelmét illeti, ezek az 1891. évről készített kimutatások alapján lettek kiszámítva. A számítás eredménye természetesen csak hozzávetőleges, se fölfelé se lefelé az érintett átlag biztos határokat nem nyújt. Ellenkezőleg, az egyes állások jövedelmezősége a közjegyzőségek minden egyes osztályában nagyon is eltérők. Az I.-ső oszt. állásoknál például egynémelyik Parisban 100000, 150000, 200000, sőt 250000 frankot is jövedelmez évenként, míg a vidéken ezek az I.-ső oszt. állások is 8000, sőt 5000, illetve 2500 frankot jövedelmeznek.

Ép oly kevésbé lehet a III. oszt. közjegyzőségek tekintetében kiszámított átlagból az egyes állások jövedelmezőségéről biztos képet alkotni. Az egyénekenkénti kimutatásoknál kitűnik, hogy ezek közül a III. oszt. állások közül 219-nek évi bruttojövedelme 1000 frankon aluli, 2092-nél a bruttojövedelem 1000-5000 frank közt váltakozik, 2608-nak évi bruttojövedelme 5000-10000 frankig való. Ebből kitűnik, hogy 4919 állásnak, tehát többnek, mint az összes közjegyzői állások felének évi bruttó jövedelme 10000 frankon aluli.

A többi 3991 állás közül 2266 évenként 10000—20000 frank között, 1657 20000—50000 frank között, 268 pedig több mint 50000 frankot jövedelmez évenként.

A pécsi ügyvédi kamara közlönye, a Pleininger Ferencz pécsi ügyvéd úr által szerkesztett Pécsi Jogi Közlöny, a pécsi kir. közjegyzői kamara fennállásának 20. évfordulója alkalmából magának a kamarának működéséről, valamint érdemdús elnökéről Bánffy Simon kir. tanácsos, kir. közjegyzőről a következő szép cikkben emlékezik meg, melyet egész terjedelmében közlünk:

A pécsi kir. közjegyzői kamara fennállásának huszadik évfordulója.

1875. évi augusztus hó 30.-án hívta össze *Oeskay* Antal pécsi kir. törvényszéki elnök a kamara megalakítása végett a pécsi kir. közjegyzői kamara területére kinevezett 16 kir. közjegyzőt, mely alkalommal a megjelent 12 kir. közjegyző *Mutnyánszky* Alajos bonyhádi kir. közjegyző korelnökösködése mellett első ízben választotta meg 11 szavazattal *Bánffy* Simon pécsi kir. közjegyzőt a kamara elnökévé.

Egy századnak ötödrészét élte tehát ez ideig társkamaránk s ennek a közjegyzői működés terén érdemekben megőszült és évenként szakadatlanul újból megválasztott elnöke *Bánffy* Simon.

Örömmel üdvözljük ez alkalomból a pécsi közjegyzői kamarát, annak érdemdús elnökét és minden egyes tagját, mert ügybuzgó, céltudatos és összetartó fáradozásaikkal ma már minden józanon gondolkozó szakférfit meggyőztek arról, hogy a közjegyzői intézmény hazánkban életképes, a jogkereső közönség jogi érdekeinek megvédésére és a jogbiztonság öregbítésére nemcsak alkalmas, de nélkülözhetlen és a perenkivüli ügyek szakszerű elintézése folytán a bíróságok működésének megkönnyítése céljából szükséges intézmény.

A pécsi kir. közjegyzői kamara négy, és pedig Baranya-, Somogy-, Tolna- és Zalavármegyék és öt kir. törvényszék és pedig a pécsi, nagykanizsai, kaposvári, szegzárdi és zalaegerszegi területére terjed ki s székhelye Pécs szab. kir. város. A szervezéskor a kamara területén 16 kir. közjegyzőség állítatott fel és pedig Baranyamegyében 4, úgymint: Dárdán, Mohácson és Pécs városában kettő; Somogymegyében 3, úgymint: Kaposváron, Szigetváron és Marcaliban; Tolnamegyében 4, úgymint: Bonyhádon, Pakson, Szegzárdon és Tamásiban és végül Zalamegyében 5, úgymint: Csáktornyan, Keszthelyen, Nagy-Kanizsán, Sümegen és Zala-Egerszegen. A sümegi állás 1878. évben beszünttetett és Tapolczához csatoltatott. 1876. évben Zalamegyében Alsó-Lendván és Tapolczán; 1877. évben Tolnamegyében Duna-Földváron; 1887. évben Baranyamegyében Siklóson és Somogymegyében Igalon; 1890. évben Baranyamegyében Sásdon állítatott fel új közjegyzői állás és végül 1891. évben Zalamegyében Sümegen újra közjegyzői állás létesített és így jelenleg a kamara területén összesen 22 közjegyzői állás van szervezve.

A szervezés alkalmával kinevezett 16 kir. közjegyző közül jelenleg még 7 működik, névszerint: *Bánffay Simon* Pécssett, *Plihál Ferencz* Nagy-Kanizsán, *Ziegler Kálmán* Csáktornyan, *Madarász János* Tamásiban, *Nagy János* Szegzárdon, *Hagymássy Károly* Pakson és *Nagy Ernő* Szigetváron.

A kamara megalakulása után első sorban is ügyrendjét dolgozta ki és ezután az eljárás egyöntetűvé tétele céljából kamarai körrendeletet adott ki. A közjegyzői törvénynek az 1886: VII t. cz. által történt módosítását megelőzőleg az igazságügyi minister felhívására a módosítás tárgyában terjedelmes és kimerítő véleményes jelentést terjesztett fel. Hasonlóan az új örökösödési eljárást szabályozó, valamint más, a közjegyzőséget érintő törvények megalakítása előtt szintén részletes és alapos s kiválóan a vidéki gyakorlat által nyújtott tapasztalatokat felölelő javaslatokat és véleményeket terjesztett fel az igazságügyi ministerhez s különösen az eljárás tekintetében felvetett és felterjesztett kérdései számos igazságügyi rendelet alapjául szolgáltak. A múlt évben már elavult új ügyrendjét dolgozta át a változott viszonyoknak megfelelően. A kamarának működése a lefolyt 20 év alatt megkétszereződött, mit igazol az a körülmény, hogy míg 1876. évben a kamara által érdemileg elintézett ügyek száma csak 203 volt, addig 1894. évben ezek száma már 512-re emelkedett.

A pécsi közjegyzői kamara ezen eredménydús működésében legtöbb osztályrésze a 20 éven át szakadatlanul elnökként működött *Bánffay Simon* kir. tanácsos úrnak és a szorosabb értelemben vett kamara tagjaiként 20 éven át folytonosan működött *Plihál Ferencz* és *Ziegler Kálmán* uraknak van.

A kamara érdemdús elnöke, *Bánffay Simon* kir. tanácsos 1819. aug. 25.-én Szébenyben, Baranyamegyében született; gymnaziumi és jogi tanulmányait Pécssett végezte. Az 1843—44.-iki országgyűlésen ilj. Majláth György jurátusa volt és az ügyvédi vizsgát is letette. Ekkor gróf Batthyány József nevelője lett, mire Bécsbe Németh Lajos udvari agenshez ment sollicitatornak. 1847-ben gróf Széchenyi István a tiszavölgyi társulatnál alkalmazta mint főszámvevőt; 1848-ban a közlekedési ministeriumban a számvevőségi osztály főnökévé neveztetett ki. A szabadságharcz után Pesten az irodalomnak élt. 1851. szeptember havában az alagút társulat titkára, majd br. Splényi Ödön nevelője lett. 1853-ban Pécsre köl-

tözött és újabb ügyvédi vizsga letételével, ügyvéd lett. 1861. évben képviselővé választatott a pécsváradi kerületben. Baranyavármegye tiszti főügyészévé választotta, mely tiszteletet 1875 ig viselte, mikor pécsi kir. közjegyzővé kineveztetett s a pécsi kamara elnökévé megválasztatott. A király kir. tanácsosi címmel tüntette ki. Irodalmi működését 1835-ben kezdette meg a *Regelőben* s azután számos szépirodalmi s egyéb cikkei és értekezései által s később, mint a «Pesti Napló» és a «Pécsi Lapok» szerkesztője tekintélyes irodalmi működést fejtett ki. A jogi téren is számos irodalmi dolgozata által tünt ki. Mint tiszti főügyész egy magyar büntető törvénykönyvi tervezetet írt s ezt Horváth Boldizsár ig. ministernek s németre fordítva Holtzendorffnak is megküldötte, ki elismerő bírálatot küldött róla. A «Magyar Igazságügy» című szaklapban (1875.) megjelent a «Jogcím, szerzési mód és átadás» című külön lenyomatban is kiadott terjedelmes jogi értekezése, úgy «Észrevételek a polgári törvénykönyv tervezetének dologjogi részére» című cikke. Írt még a «Jogtudományi Közlöny»-be (1876.) és a «Jog» című szaklapban «Kritikai szemelvények az öröklési jogról szóló törvényjavaslatról» című és sok egyéb cikket és a közjegyzői működés körében előforduló gyakorlati kérdések megvitatásánál még a múlt évben is több cikk jelent meg e szaklapban tollából.

Őszinte szívvel kívánjuk tehát, hogy a pécsi kir. közjegyzői kamara mély tudományú elnöke, *Bánffay Simon* kir. tanácsos úr bölcs elnöklete alatt a jövőben is oly örvendetes tevékenységet és fejlődést mutasson fel, mint a lefolyt 20 év alatt.

Ehhez a kívánsághoz magunk is teljes szívből hozzájárulunk.

Közlemények.

A vallás-és közoktatásügyi, igazságügyi és belügyi minis- tereknek 1674-95. V. K. Eln. számú rendelete,

a gyermekek vallására vonatkozó megegyezések és nyilatkozatok alak-
szerűségeinek s azok anyakönyvi nyilvántartásánál követendő eljá-
rásnak s a gyámhatósági belcegyezés mellett való áttérésnek sza-
bályozása tárgyában.

A gyermekek vallásáról szóló 1894. XXXII. t. cz. I. §-ában foglalt fölhatalmazás s ugyanezen törvény 3., 4., 5. és 10. §-ai alapján a következőket rendeljük:

I. §.

A bevett vagy törvényesen elismert különböző vallásfelekezetekhez tartozó házassulónak gyermekeik vallására vonatkozó megegyezése (1894. XXXII. t. cz. I. §-a) a kir. járásbíró, polgármester vagy főszolgabíró előtt a házassulók által személyesen, vagy különös meghatalmazottjaik által jelentendő ki. Különös meghatalmazottul csak az fogadható el, a ki ebbeli megbízatását közjegyzőileg vagy bíróságilag hitelesített olyan meghatalmazással igazolja, a melyben határozott kifejezést nyer, hogy a gyermekek valamennyien melyik szülőnek, az atyának vagy az anyának vallását fogják követni. A megegyezés a kir. járásbíró, a polgármester vagy főszolgabíró előtt az érdekelt két házassuló vagy külön meghatalmazottjaik együttes jelenlétében jelentendő ki.

A megegyezésről a kir. járásbíró, a polgármester vagy főszolgabíró által az I sz. minta szerint jegyzőkönyv veendő fel, mely a feleknek felolvasandó, az általuk értett nyelven megmagyarázandó s elfogadás után úgy az eljáró köztisztviselőnek, mint a feleknek aláírásával s illetőleg utóbbiaknak kézjeggyével ellátandó. A különös meghatalmazott meghatalmazása a jegyzőkönyvhöz csatolandó.

2. §.

A jegyzőkönyv felvétele előtt a járásbíró, a polgármester vagy főszolgabíró köteles meggyőződni a felek személyazonosságáról és arról, hogy az esetleges meghatalmazások az I §-nak megfelelőleg vannak-e kiállítva.

Kikérdezendők végül a felek arra nézve, hogy a házasságot hol, mikor és mely polgári tisztviselő előtt (1894. XXXI. t. cz. 29. §.) kívánják megkötöni.

3. §.

A járásbíró, polgármester vagy főszolgabíró köteles meggyőződni arról is, hogy a házassulók a fennálló törvényeknek vagy rendeleteknek (1875. évi 803. sz. körrendelet) értelmében azon vallásfelekezethez tartoznak-e, a melynek hiveiül magukat vallják.

A mennyiben úgy találná, hogy a házassulók a törvény értelmében nem azon vallásfelekezethez tartoznak, a melynek hiveiül magukat vallják, fel kell világosítania azokat tévedésükről és arról, hogy a kötendő megegyezés csak akkor lesz hatályos, ha az összes

gyermeknek azon vallásban való nevelésében egyeznek meg, a melyhez vagy az apa, vagy az anya törvény szerint tartozik. Ha azonban a házassulók felvilágosításuk után is ragaszkodnak ahhoz, hogy megegyezéstik jegyzőkönyvbe foglaltassék: az előrebocsátott figyelmeztetés és annak sikertelensége a jegyzőkönyvben külön fel kell említenedő. Az I. és 3. §-ok értelmében fölvevett jegyzőkönyv hiteles másolatát a járásbíró, polgármester vagy főszolgabíró legkésőbb a fölvetel napját követő három nap alatt kiadja a kérelemhez képest az egyik vagy mindkét házassulónak, vagy azok különös meghatalmazottjainak és mindenestre hivatalból megküldi azon polgári tisztviselőnek, a ki előtt a felek a házasságot megkötöni kívánják. (27243-95. számú igazságügyministeri utasítás 70. §-ának utolsó bekezdése, 72. §-a, 78. §-ának utolsó bekezdése.)

Az eredeti jegyzőkönyvet, valamint az I. és 3. §-ok értelmében kiállított meghatalmazásokat a járásbíró, a polgármester vagy főszolgabíró saját írártárában tartja vissza.

Az anyakönyvvezető, vagy más polgári tisztviselő a megegyezést az anyakönyvbe, illetőleg a házasság megkötéséről fölvevett jegyzőkönyvbe nem jegyzi be, ha a létrejött megegyezés az 1894. XXXII. t. cz. szerint nem érvényes.

5. §.

A gyermekek vallására vonatkozólag megkötött megegyezés az 1894. XXXII. t. cz. 3. § a értelmében később csak az esetben változtatható meg, ha a különböző vallású felek közül valamelyik a másik házastárs vallására tér át, úgy, hogy e házasság egyválásúak házasságává válik.

Ez esetben a megegyezés az I. § ban foglalt szabályok mellett, a járásbíró, polgármester, vagy főszolgabíró által a 2. sz. minta szerint fölveendő jegyzőkönyvbe foglalandó.

6. §.

A 2. § első bekezdésének rendelkezései az eredeti megegyezés megváltoztatása esetén is alkalmazandók. Az áttérési bizonyítvány, a melynek igazolnia kell, hogy a házasság most már mindketten ugyanazon egy vallásfelekezethez tartoznak, valamint az eredeti megegyezés hiteles másolata, a mennyiben a megegyezés más hatóság előtt jött volna létre, a járásbíró, polgármester, vagy főszolgabíró előtt felmutatandó.

Ezenkívül felmutatandók a házassági anyakönyvi kivonat, valamint a 7-ik életévet még be nem töltött összes gyermekek születési anyakönyvi kivonatai is. A felmutatott okiratok a jegyzőkönyvhöz csatolandók. Az eredetiek helyett csatolható azoknak hiteles másolata. E másolatokat az eljáró köztisztviselő is hitelesítheti.

A meggyezés megváltoztatásáról felvett jegyzőkönyv hiteles másolata legkésőbb a felvétel napját követő három nap alatt a kérelemhez képest kiadandó az egyik, vagy mindkét házastársnak, illetőleg a különös meghatalmazottaknak és mindenestre hivatalból megküldendő egyrészt azon anyakönyvvezetőnek, a kinél a felek házassága (27243-95 számú igazságügyministeri utasítás 78. §-ának utolsó bekezdése), másrészt pedig mindazon anyakönyvvezetőknél, a kiknél a 7-ik életévet még be nem töltött gyermek születési esete nyilván van tartva. (60000-95. számú belügyministeri utasítás 57. §-a.)

A 4. §. utolsó bekezdésének rendelkezései megfelelően alkalmazandók.

7. §.

Ha a bevett vagy törvényesen elősmert különböző vallásfelekezetekhez tartozó szülők házassága annak következtében, hogy az egyik házastárs a másik házastárs vallására tér át, egyvallásúak házasságává válik és a házasságból született az a gyermek, a ki a 7-ik életévet már túlhaladta, de a 18-ik életévet még be nem töltötte, az 1894. XXXII. t.-cz. 3. és 4-ik §-ai értelmében a szülőknek most már közös vallására kíván áttérni: ez csak a gyámhatóság beleegyezése mellett történhetik meg.

A beleegyezést az illetékes árvaszéknél kérheti: az áttérni kívánó gyermek, vagy a szülők valamelyike, vagy, ha nem a szülő a gyermek törvényes képviselője, a törvényes képviselő is.

A kérelmező tartozik bemutatni: a szülők házassági anyakönyvi kivonatát, azon esetben, ha a szülők között gyermekeik vallása iránt törvényes megegyezés létesült, a megegyezésről, valamint a megegyezés megváltoztatásáról szóló jegyzőkönyv hiteles másolatát, továbbá a szülő áttéréséről kiállított bizonyítványt, végül az érdekelt s 7-ik életévüket még be nem töltött gyermekek születési anyakönyvi kivonatait. A kérvényt, illetőleg a szóval előadott kérelemről felvett jegyzőkönyvet a gyámhatóság az érdekelteknek,

jelesen az áttérni kívánó gyermeknek, e gyermek szüleinek és, ha nem a szülők valamelyike a gyermeknek törvényes képviselője, a törvényes képviselőnek kihallgatása végett az illetékes polgármesternek, vagy főszolgabírónak adja ki. Az áttérni kívánó gyermek mindenestre személyesen, a szükséghez képest a szülők, illetőleg a törvényes képviselő jelen nem létében hallgatandó ki.

Ezen alkalommal a polgármester, vagy főszolgabíró köteles meggyőződést szerezni arról, vajjon érett-e már a gyermek annyira, hogy saját vallásos meggyőződéssel bírhat. A kihallgatás eredménye tüzetesen jegyzőkönyvbe foglalandó.

A gyámhatóság szükség esetében az áttérni kívánó gyermeket kihallgatás végett maga elé idézheti s az áttéréshez bellegyezését csak akkor adja meg, ha az áttérni kívánó gyermek már az érettség oly fokát mutatja, hogy saját vallásos meggyőződéssel bírhat.

Ha a gyermek eddigi vallását elhagyni nem hajlandó, a gyámhatóság beleegyezése megtagadandó.

Az árvaszék határozata ellen az illetékes felsőbb hatóságokhoz a felebbezésnek van helye.

Maga az áttérés a gyámhatóság beleegyezésének megadása után az 1868: LIII. t.-cz. 3-8. § aiban körülírt módon megy végbe.

8. §.

Ha a gyermekek érvényes megegyezés hiányában a törvény értelmében szülők vallását követik és a szülők valamelyike a házasság tartama alatt más vallásra tér át, az áttért szülő, ha neméhez tartozó s 7-ik életévet még be nem töltött gyermeke van, az áttérést annak tényleges megtörténte után a születési anyakönyvben leendő nyilvántartás végett az áttérést tanúsító okmány bemutatása mellett az illetékes anyakönyvvezetőnek jelentse be. (60000-95. számú belügyministeri utasítás 57. §. a.)

9. §.

Ha az atya az 1894: XXXII. t. cz. 5. §-a értelmében azt kívánja, hogy királyi leirattal törvényesített, vagy ő általa elismert s 7-ik életévet még be nem töltött fiúgyermeke az ő vallását kövesse, ebbeli kívánságát a törvényesítést vagy elismerést követő 6 hó alatt jelentheti ki.

E kijelentésről a járásbíró, a polgármester vagy főszolgabíró jelen rendelet 1. §-ában, valamint a 2. § első bekezdésében foglalt szabályok szem előtt tartása mellett a 3. sz. minta szerint jegyzőkönyvet vesz fel.

A legfelsőbb elhatározást közlő leirat, elismerés esetén pedig, ha az elismerés nem személyesen történt, az eljáró kir. járásbíró, polgármester, vagy főszolgabíró előtt az elismerésre vonatkozó közokirat, végül a törvényesített, vagy elismert gyermekek születési anyakönyvi kivonatai felmutatandók s eredetiben, vagy hiteles másolatban a jegyzőkönyvhöz csatolandók.

A másolatot az eljáró köztisztviselő is hitelesítheti.

A jegyzőkönyv hiteles másolata legkésőbb a felvétel napját követő három nap alatt az atyának, illetőleg különös meghatalmazottjának kiadandó és mindenestre hivatalból megküldendő a születési anyakönyvbe való bejegyzés végett azon anyakönyvvezetőknek, akik a kir. leíráttal törvényesített vagy elismert fiúgyermekek születését nyilvántartják. (60000-95 számú belügyministeri utasítás 57. §-a.)

A 4. § utolsó bekezdésének rendelkezései megfelelően alkalmazandók.

10. §.

A jelen rendelet 1-6. és 9.-ik §-ainak rendelkezései megfelelően alkalmazandók abban az esetben is, ha a házasulók a gyermekek vallására nézve az 1894. XXXII. t. cz. 1. §-a alapján létrejött meg egyezésüket, vagy e megegyezésnek az idézett törvény 3. §-a értelmében történt megváltoztatását, vagy a törvénytelen gyermek vallására nézve az atya az 1894. XXXII. t. cz. 5. §-ához képest tett kijelentését kir. közjegyző előtt nyivánítják.

Ez esetben a közokirat felvételének alakszerűségeire nézve a közjegyzői törvény intézkedéseit kell alkalmazni.

Az említett megjegyzések és kijelentések anyakönyvi nyilvántartása végett a kir. közjegyző a felvett közokiratról hiteles kiadványt tartozik küldeni a jelen rendeletben megnevezett anyakönyvvezetőhöz, illetőleg polgári tisztviselőhöz.

Kelt Budapesten, 1895. június hó 29.-én.

MELLÉKLETEK

a vallás és közoktatásügyi, igazságügyi és belügyminiszternek
1674/1895. V. K. eln. számú rendeletéhez:

I. sz. minta.

Jegyzőkönyv

felvétel (hol?) (mikor?) az 1894. XXXII. t. cz. 1. §-a alapján létrejött megegyezés tárgyában.

Előttem, alulírott polgármester (főszolgabíró, járásbíró) előtt mai napon megjelent: az általam személyesen ismert (az A. és B. tanúk által személyazonosságára nézve igazolt) (felmutatott katonakönyve, születési bizonyítványa által személyazonosságára nézve igazolt) magát róm. kath. vallásúnak valló s felmutatott keresztlevelle (áttérési, bizonyítványa) által ilyenül igazolt (magát nazarenusnak valló, de a valiás- és közoktatásügyi miniszter 1875. január hó 13-án 563. sz. a, kelt körrendelete értelmében róm. kath. vallásúnak tekintendő) C. x-i lakos, született 18.....év.....hó.....napján, földbirtokos, völegény és az általam szintén személyesen ösmert D. Mária y-i lakos, született 18.....évi.....hó.....napján, ág. ev. hitvallású menyasszony (D. y-i lakos, 50 éves körorvos, mint.....éves ág. ev. hitvallású D. Mária y-i lakos menyasszónak a becsatolt okmányok alapján igazolt különös meghatalmazottja) s kijelentették közös és egyetértő abbeli akaratukat hogy a C. és D.-nek czélbavett házasságából származandó összes gyermekek az atya vallását, tehát a róm. kath. vallást kövessék.

Ezen házasságot a felek nyilatkozata szerint a házasulók a w-i anyakönyvvezető előtt fogják kötni.

Ezek után a jelen jegyzőkönyv a felek előtt felolvastatván, kijelentett akaratukkal mindenben egyezőnek találtatott s általok sajátkezűleg aláíratott, illetőleg kézjegyükkel ellátatott, megjegyzetvén, hogy a jelen jegyzőkönyv hiteles másolata mai napon a házasság megkötését eszközözendő w-i anyakönyvvezetőnek megküldött s arról egy hiteles másolat a feleknek is kiadatott.

Polgármester. Völegény. Menyasszony.

2. sz. minta.

Jegyzőkönyv

felvétel (hol?) (mikor?) az 1894. XXXII. t. cz. 3. §-a alapján létrejött újabb megegyezés tárgyában.

Előttem alulírott főszolgabíró, (járásbíró, polgármester) előtt mai napon megjelent: az általam személyesen ismert, a becsatolt

áttérési bizonyítvány szerint ág. evang. hitvallású C. x-i lakos, 13 éves, földbirtokos és felesége, az általam szintén személyesen ismert C-né született D. Mária, született 18.....év.....hó.....napján, ág. evang. hitvallású x-i lakos s kijelentették abbeli akaratukat, hogy a házasságuk megkötése előtt (mikor?) (hol?) (kielőtt?) létrejött s hiteles másolatban szintén idecsatolt megegyezés oda változtassék meg, hogy úgy a (mikor?) (hol?) született Béla nevű fiuk és (mikor?) (hol?) született Erzsébet nevű leányuk, mint a kik 7-ik életévüket még be nem töltötték, valamint az ezentúl még esetleg születendő összes gyermekeik kivétel nélkül most már közös vallásukat, tehát az ág. evang. hitvallást kövessék.

Ezek után a jelen jegyzőkönyv a felek előtt felolvastatván (német anyanyelvükön megmagyaráztatván) kijelentett akaratukkal mindenben egyezőnek találtatott s általuk sajátkezűleg aláíratott.

Megjegyeztetik, hogy a jelen jegyzőkönyv hiteles másolatai mai napon a házassági anyakönyvben leendő feljegyzés végett a z-i anyakönyvvezetőnek, a Béla és Erzsébet nevű gyermekek születési anyakönyvében leendő feljegyzés végett pedig az x-i és y-i anyakönyvvezetőnek megküldetett s arról egy hiteles másolat a feleknek is kiadatott.

Főszolgabíró. Atya. Anya.

3. sz. minta.

Jegyzőkönyv

felvétel (hol?) (mikor?) az 1894. XXXII. t.-cz. §-a alapján tett kijelentés alapján.

Előttem, alulírott főszolgabíró (járásbíró, polgármester) előtt mai napon megjelent az általam személyesen ösmert r. kath. hitvallású.....lakos, született 18.....év.....hó.....napján, ügyvéd és kijelentette abbeli kívánságát, hogy az ev. ref. hitvallású.....éves,.....lakostól házasságon kívül (hol?) (mikor?) született Béla nevű fia, a ki Ő császári és apostoli királyi Felségének.....kelt s az igazságügyi miniszter úr ő Nagyméltósága.....sz. a. kelt leiratával közölt legf. elhatározásával törvényesített, az ő saját vallását, tehát a róm. kath. vallást kövesse.

Ezek után a jelen jegyzőkönyv a fél előtt felolvastatván, kijelentett akaratával mindenben egyezőnek találtatott s általa sajátkezűleg aláíratott.

Megjegyeztetik, hogy a jelen jegyzőkönyv hiteles másolata mai napon a Béla nevű gyermek születési anyakönyvében leendő nyilvántartás végett a.....-i anyakönyvvezetőnek megküldetett.

Főszolgabíró. Atya.

FOLYÓIRAT

a perenkivüli törvénykezés és a közjegyzői gyakorlat számára.

A magyarországi királyi közjegyzők közlönye.

→ Kiadja a magyarországi kir. közjegyzők országos egylete. ←

Szerkeszti Dr. CHARMANT OSZKÁR fumei kir. közjegyző,

Előfizetési ár
egész évre 5 forint, félévre 3 forint

Szerkesztőség és kiadóhivatal
Fiume Riva Szápáry 8 sz. a.

Megjelenik minden hó 15.-ikén.

TARTALOM: Kir. közjegyző helyettesítéséről akadályoztatása esetén. — Észrevételek az új örökösödési eljárásra. — Az utolsó évtized ügyforgalmi statisztikája. — Kamarai hírek. Egyebek.

Kir. közjegyző helyettesítéséről akadályoztatása esetén.

A fönti czim alatt a hivatalos jellegű »Igazságügyi Közlöny« f. év október 1.-én kiadott számában a következő közleményt hozza:

»Fölmerült az a kérdés, vajjon azon esetben, ha kellően bejelentett állandó helyettessel bíró kir. közjegyző hivatalos járatban hatásköréhez tartozó teendők teljesítése végett székhelyétől távol van, jogosult-e a kir. Járásbírószág vezetője halasztást nem tűrő esetben közokiratokat fölvenni.«

»A kir. igazságügyminiszterium akképen nyilatkozott, hogy az 1886. VII. t. cz. 5. és 9. §-ainak világos rendelkezései nem hagynak fenn kétséget az iránt, hogy a kir. közjegyzőnek bármily okból (tehát távollét miatt is) bekövetkezett akadályoztatása esetén első sorban a közjegyzőnek az idézett törvény 6. §-ához képest a kamara részéről helyettesi igazolvánnyal ellátott helyettese van hivatta a közjegyző hatásköréhez tartozó teendőket a közjegyző helyett annak felelősségére (1886: VII. t. cz. 8. §.) elvégezni és csak helyettes hiányában, halasztást nem szenvedő esetekben, végezheti és köteles elvégezni a kir. Járásbírószág vezetője a bármely okból (tehát távollét miatt is) akadályozott kir. közjegyző hatásköréhez tartozó minden teendőket, azok kivételével, melyek az 1886: VII. t.